

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 186 ◆ Середа, 25 вересня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

КОЛИ УЧИТЕЛЬ ВИЙШОВ З КЛАСУ

Вчитель був суворий і примушував зроти чужу класику за нотами. А так хотілося чогось живого... Нам казали, що все найкраще уже придумали до нас, що Європа, Італія!.. А ми відчували, що можемо, що у нас — своє. Вчитель був догматик, і ми не любили його. І варто було йому кудись вийти... Голос України прорізаєся! Зміцніє — і ми ще діждемо до класики. Мотивимо свою, тоді й чужу зрозуміємо.

Фото Миколи СМІЛИКА.

Д О КИЄВА з офіційним візитом прибув посол Австралії в СРСР Кеєн Хюк. Він матиме зустріч з Першином, заступником Голови Верховної Ради України і Плющем, докладний звіт про яку читатиме в наступному номері «Голосу України».

У КИЄВІ відбувся пленум спілки жінок України. Рада спілки жінок України прийняла заву до Верховної Ради та Кабінету міністрів України, а мій, зокрема, пропонується створити центр дослідження проблем жінок та сім'ї, роз-

робити закон про охорону праці жінок.

Пленум спілки жінок України виступив протестом у намірідати на лаві Президента України Голову Верховної Ради Л. Кравчука.

П РОМАДСЬКІСТЬ. Філадельфій на спільному узабавженні США урочисто відзначила 50-річчя трагедії Бабіногю Яру. Великий мітинг відбувся на місцевому кладовищі Монтефіоре, де встановлено пам'ятник жертвам Бабіногю Яру. В ньому взяли участь члени делегації України на 46-сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Телеграма

ПРОТЕСТ ПІДПРИЄМЦІВ

ДЕРЖТЕЛЕРАДОКОМПАНІЯ СРСР ТАРС

Від імені підприємців України Спілка орендарів підприємств України вимагає відного висвітлення на центральному телебаченні нападів ТАРС візиту делегації Верховної Ради України на чолі Головою Верховної

Ради Кравчуком до Канади та США.

Уріаана інформація про цей візит в ефірі засобів масової інформації країни надання союзової аудиторії та ним виступаючим на 23 вересня — народному депутату СРСР Гончарову — є дискримінаційним щодо громадсько-політичної ролі України не сприяє стабілізації так складної політичної ситуації в суспільстві.

Президент Спілки орендарів підприємств народний депутат України ПРАВДЕНКО

Перші відеопрезиденти доктор економічних наук БР. МОШЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук ХМН. ЛЕВСЬКИЙ

Відеопрезиденти народний депутат України ГЕРЦ, кандидат економічних наук БЕРНШТЕЙН

1. ПЕРЕД ПУТЧЕМ

[illegible]

Визначається ж ситуація протистоянням двох гігантів. Перший: консервативна просоюзна номенклатура — корпоративний власник державного (читай — взагалі всього) майна. За допомогою системи планового виробництва розподілу вона привласнює вироблений додатковий продукт. Це — еліта. Функціональних аналогів в історії цих країн майже немає. Другий: приватний власник, який відображає інтереси найбільш влиятельних: військово-промислового комплексу, видобувачий комплекс економіки тощо.

[illegible][illegible]

У цій боротьбі двох велетнів демократії всіх гатунків визначалися майже миттєво, зважаючи на неминучі конфлікти та образи (наприклад, справа Хмарні), повсюдно намітився їх блок із ліберальною номеклатурою, що пішов на це інтуїтивно, то свідомо, але всі відчували

усвідомлювали те, що цей збіг — тимчасовий.

Першим пробним намістом процесу став референдум 17 вересня 1992 року. На цьому стадію діям двох бюлетенів була розбита за власністю між ліберальною та консервативною частинною номінацією. Згідно з результатами, консервативна отримала жодної із сторін. Хоч практично жодя референдумів бюлетень отримав жодного голосу, цих союзна. З власної сторони, консервативні страйків останніми приблизно паритет сил. Горбачова визнавав суверенітет республіки, але не визнав її незалежності, що означало не що інше, як усвідомлення того, що диліма так довгождана. З цього моменту йшла позиція наміста демократичної частини республіканських структур. Війна нерівна. Ніхто не міг собі дозволити рівнях руху. Консервативна для позначальної атаки. Той, хто позначав, програв.

вана верхівню своєї бюрократичної піраміди, почвала і програла, 22 серпня з політичної арени зіійшла голова давня особа останніх сімдесяти років, КПРС. А далі — як у театрі, дія наступна: т ж, але без головного героя. Судячи з усього, цей «герой» вже на сцені не з'явиться, але проблема колишнього протистояння залишиться.

3. ПІСЛЯ ПУТЧУ

Виникла спокійна проблема «післявоєнного» миру. Почалася найзахопливіша частина спектаклю — війна за спадок комуністичного «небінжика». Не будемо передчасно радіти. Поки не ясно, чи передаде нам хоч що-небудь і, що небіжик важливо, як довго ця війна триватиме. Пригадаймо, що всім довгі війни (тридцятирічна, сторична, «червоної та білої

одеються нічого, або майже нічого. Властивість залягати в руках усе тихих же осіб. Впадається пригадати «Відомості» 1977 року, коли підписувач у мікрофон функціонерів ПОРІ, який виступав на ім'я Мікеле Лібераліно, коментував, в мабуть, соціально-економічному спектрі України, що «в Україні немає нічого: пального, електрики, води, займіте місце новачка, який прийшов з іншої позиції, погляньте в тому, що центральна влада знімає головного конкурента в цьому секторі». Ці слова, хоча й були в дійсності політичною сатирою, аргументують його стратегію, яку він застосував у КІУ-НІРС, за яку отримав і нагороди і попити і, підводячи під монархія дрібні поданих, домігся, щоб в Україні не було до реальних виходів влади. Квота бору, нація опозиції не тільки слава, а й достаток.

тільки тому, що в той момент і з урахуванням подій у Москві сувереністські факції Кравчука із консерваторами виявилися глибокими, ніж з опозицією. По-друге, неминуче зміння інтересів ліберальної номенклатури з націонал-демократичної, які ставали більшості опозиції. Судячи з усього, соціально-демократична і соціалістична інтелігенція народу москвітян зраділа ватися апарату націоналізму, що не раз. А коли так, то це сумно...

Ліберали одержать свободу на шляху до ринку, і скільки їм, взагалі-то кажучи байдуже, яким шляхом і в якій рахунок цей рух відбуватиметься, вони танож будуть задоволені. Злишення їх з тією ж номенклатурою більш як вірогідне, а отже сильна опозиція зникне сама по собі.

Найгірша доля може чекати набишних мас тих, хто живе від зарплати до зарплати. Вони можуть не отримати нічого. І, що поробиш, коли соціал-демократи України, які відстоюють їхні соціально-економічні позиції, не мають реально вагомих структур, не мають достатнього числа виразників інтересів у Верховній Раді, не мають навіть злихень-небудь реальної підтримки з боку самих мас, чиї інтереси вони намагаються захищати.

Сьогодні перед загальнонаціональним рухом стоїть нелегке завдання. Перш ніж правове обмеження структур уряду, міністерств і департаментів, міністрів мабутьного Президента як по горизонталі (парламентно та Конституційно), так і по вертикалі (розвиток місцевого самоврядування, введення федеративного устрою України). Другого Шоу унікального, але невідомого цього Європа, це неможливо звичайні повноваження Кабінету міністрів після путчу. А де гарантії від тоталітаризму? Чи не втрачає свою силу Конституція? Мало протидіа департаментів органів правопорядку, за часів масової інформації, де неможливо відслідкувати їхню демократизацію, анову підпорядкування їх місцевим органам влади, наближити їх до народу. Не зайвим буде також розвинути їхню діяльність. Вони мають виконувати їхню функцію. Необхідно при цьому урядові провести приватизацію в інтересах нашої держави. Необхідно в інтересах партійно-господарських функцій. І головне, щоб досягли соціальних і економічних гарантій справжньої демократії.

4. ЩО НАС МОЖЕ ЧЕКАТИ

Пікантність становища націонал-демократів полягає в тому, що національна номенклатура, перехитривши ініціативу у виконанні їхніх завдань, залишила їх без власних лозунгів: хоч саморозпус- найся або вигадуй щось «нове».

[illegible][illegible]

2. АУТЧ

У цей момент консерватори й пішли «па-банк». У політиці завжди є можливість зберегти період щодо мирного, еволюційного протистояння, вдавшись до відкритого насильства. Потім, в залежності від результатів, це набуває революційного або путем. Важливо інше — починається боротьба на знищення супротивника. Часто — фізичне, але завжди — політичне, структурне. Консервативна номенклатура, очолю-

ГОЛОС УКРАЇНИ

Володимир ЛИЗА,
журналіст.

силк для вирішення конкретних проблем столиці. Так, зона рема, на порядку денному наступної сесії пропонується розглядати включно господарські питання.

**Сергій
МЕЛЬНИЧУК.**
Рівне.

Sept

Чільне місце в цій програмі має зайняти опанування

СТОІТЬ МОНАСТИР У ТИШІ

На шляху з Києва до Черкас, неподалік Золотоноші, височить білий, недавно відреставрований Преображенський собор. Це лише одне із споруд Красногородського жіночого монастиря, який 488 років києво-печерською Золотоношою. Живе нині в його близькій ста сестер, ігуменю — мати Амвуста.

Не відверту розмову погодилась тільки черниця.

«До монастиря є прийняти сім літ від роду. Точилась віна. Ми з мамою бунт тону, бо сім поколінь... Хлоп примовили з Черкас, але монашкам не давали — не дозволено. Самі добували, ділились хрипцями. А в церкві тоді крутили кіно.

По сімні почали прикладати до монастиря старі люди. Перевели з Лебединської обителі 38 черниць. В основному похилого віку. А приймати молодих без упорядкованого з питань релігії не дозволялося. Міліція не пропускувала.

«...У кожній людині є душа, вона завжди є пошукана і не знаходить спокою. А в цих святих стінах є все для душі. Тому й молодь їде до монастиря...»

«Усього було на час життя в монастирі. Людині завжди хочеться кращого. Йоді спадали й такі думки: в монастирі, у миру, краще б жилося між людьми. Один Бог відає...»

«Не зміни краще, ніж тут, жити не можна. Хіба ще там, на небесах».

ЛІДІА ТИТАРЕНКО,
Фоторепортер
Миколи ЖУРНИ.

Черкаська область.

**УКРАЇНА ЄДИНА
НЕПОДІЛЬНА**

Україна проголосила незалежність. По-різному це сприймали вінічанки, представники національних меншостей, які заселяють територію республіки, та й самі українці. Свідчення тому — короткі бліц-інтерв'ю.

Респонденти відповідають на єдине запитання: «Ваше ставлення до Акта проголошення незалежності України?»

Через тиждень їду до Ізраїлю. Незабудю. Аж не хочеться — там тут пракрасні демократичні перетворення відбуваються. Опечалити міськиї і обласний комітати паратим. Здається, легша стало диктатура, не відчуваються диктаторські можливості. Україна проголосила незалежність — це означає, що розвинеться своє вільно і розкуто. Хай щастить їй безатерний землі і повсюбіному поуді!

А практично у невідомість. Ще не знаю, де працювати, тимку, до життя, та й листів відати останнім часом невеличкі надходять. Тільки повернувшись назад немає. Чому? Країну, яку прожив більше 40 років, ніхто не гарантуватиме від ніякої справжньої конституції. Отож, у будь-який момент ми можемо повернутися до тоталітаризму. Це пераконливо засвідчують і три дії пучку.

Олена ДУБІНІНА, румунка:
— На Буковині закінчува

ПЕРШІ ГВАРДІЙЦІ

у Чернігові тривав запис до національної гвардії. Як повідомляють військовики, в місто приїхав п'ятий запис кандидатів, який веде запис кандидатів, члени Спільні офісери України ведуть активу акти акти дільності у військовиків, дислокованих на Чернігівщині. Служити в республіканській гвардії вносять бачення чимало офісирів та припоршків.

Кандидати попередньо чекати своїх суворі іспити. Адже потрібне на тіпін велике бажання служити Україні, а її добробуту військовій справі і міміе здоров'я.

Сергій ПАВЛЕНКО,
адаптивний кореспондент
«Голосу України».

БРАТАВСЯ СХІД ІЗ ЗАХОДОМ

[illegible]

Цей перший порух до напі-
забутих історичних обсер-
ваций випливає зовсім
таким боїсним для «пере-
наших інтернаціоналістів». Б
й пам'ятний знак на місці де
нього незалежного змінника
Кам'яному Броді, звідін, впе-
на, розпочинався Луганськ,
підняв до сходу добробільськ

Вавіноні, і старий герб міста не встигав поєднаним жовтого і білого кольорів.

Приміє атмосфера приємно вразив і гостей селта, насамперед, галичан. Говорє Львівської міськради Шліцер не приховує того, з якою насторожкою вперше їхали вони у протилежний кінець України. Але процес відродження української нації, схоже, досяг і поприрі географічної точки відлідання незалежної

Одразу з вепепідного не-
дільного віча у Києлі припе-
тів до Лугаиська і Влчеслав
Чорновіп. Його висуипли кан-
дидатом у Президенти України
ніпня вугіпних шахт відомого
вєсипними стрйками Перє-
омайське.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент
«Голосу України».
Лугвисьн.

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ ДО ХРИСТИЯН

Милі учасники архієрей-
кого собору Української авто-
кефалічної православної цер-
кви, з любов'ю звертаємося
до всіх християн України
закликаємо відкликати в
серця спрчинилося до р
брату на духовній україн-
ській ниві, щоб використ
послали небесними сила
можливість у серці Київ
кої Русі — Києві, бла
словеному святим Ан
ем Первозванним —
Патріарший престол Укра
їнської Православної

Розвимо похову дріт із
вих оцінок і персональ-
ієрархічних недостойн-
заради воскресіння авто-
фального Київського пр-
толу. Схилилося в молит-
цій шапі до живого й ж-

лющого зерна: до якнайшвидшого становлення справді Українського Православ'я на справді незалежній Україні.

Такий благодатний підхід дозволить нам, не гаючись, зібратись на спільну Раду і без взаємних звинувачень та претензій утворити священню єдність Ук

Цього від нас вимагає бла-
гословенний Господом Бо-
гом час очищення від усяко-
госверни.

Собор єпископів УАПЦ.

Волею провидіння нині па-
дають на наших очах стіни
безбожної держави. Мусять
увстять й перегородки, ви-
будовані для поділу й поріз-
нення людей. Дай Боже
нам сили духу, щоб подола-
ти стіни упередження в на-
ших серцях.

Життя гауло кожного нас, викиривляло наші дорogi і ставило на перший план не мудрість Господню, хитрість самозбереження. Але пора сповіди, каяття очищення рایشе чи шайше все одно настає. Пероцінка цінностей стосується й переорієнтації в житті церкви. Нині це життє

мве бути узгоджене зі сло-
вом Господнім і з духом
Заповідей. Церква мве ж
ти болями й radoшaми и
роду, бо «як субота є для
людини», так і церква —
для народу, а не навпаки.
Храм несе народovi «світ,
для світу», і водночас пр-
ясное життя, а не запусті-
лого, як це йи іноді довод-
лося робити під тиском анти-
народної влади.

[illegible]

румунську шопу, тоді, в пер-
іод застеро, і хоч однослі-
чени до мене те - моє сім'ї
ставились припало, але відчу-
вала себе обділеною: ні топе-
бачили, ні нині рідною мовою
було. Потім виїхав заміж за
росітлина. З чоловіком дійс-
ноним тривалий час у Львіві, жи-
влю, да за нез'ясованих обста-
вин він загинув. Тут і вивчилася
мову цього народу Тяжким чи-
ном, вчолодію вільно російсь-
ном, румунською, українською,
литовською мовами. Працюю ж

довркою у негоспі імені Шевченка села Сивиковець Липовецького району. Уважно стежу за подіями, які відбуваються на Україні. Безмежно рада актові, який проголосив Верховна Рада 24 . версипл.

Упевнена, що цей важливий політичний документ дасть можливість розвинути на повний зріст не тільки українському народові. Україна постійно була в прмі під гнітом та званого старшого брата. Та пер, п перекокане, народний зазиве сам поневірінь пихоліть, ніколи не гнобитимі ініи народи.

Олександра ДУСАНЮК, по

— Тригалай час вчиталювалася в Чернівецькій області. Село де жипі, заселено поппнками українцями, молдованами, румунами. Таке покаттл, як національна гідність, тоді було чуже нам. Жили, аби жити. І мови, ні літератури нашого народу не розвивалися. Навіть іорінкі українці пригнобля-

А тепер — аж не віриться.
Акт незалежності проголошено. І п'єрадію перемозі демократичних сил: наврашті

рені однієї свободоплюбної
республіки, матимуть можли-
вість для саморозвитку.

Сергій ЕРОФЕЕВ, росіянин:
— Ніколи не мав і не ма-
тиму зля на інші народи. Де-
то сприймає національний
гніт, як такий, що йде від ро-
сіян. На підста цього. То Сис-
тємє пригнобляв, партійно-
більшовицький диктат, який
проголошував злиття націй в
єдину етнічну спільність —
так звалили радянський народ.

3 ОДНОГО ДОМУ

Після 24 серпня по-іншому буде. Ми вже здолели в собі раба, підписав з колін, утверджуємо в повсякденній Декларації про державний суверенітет України.

Валентин КРУЧ, українців: «Не Івахів, як хитрі майні пулпці комуністів (тавер хачі і чорашні) сприймаю ухвалу Верховної Ради розпустити 24 серпня 1991 року, але не соромлять, але на краєні чини не змінюється. Формальні збіжнується українських шкіл на одну-дві, але достатньо повільними темпами. Комуністична партія правля, але янше себ, як кажути, не стрибнеше. Так буде до тих пір, поки не родом каруватимуть недовідані паятійні функціонери. Це вони не підуть, це вони стримую розквіт України на українській землі, досі продовжують дурити нас різними дезінформаційми, акціями і т. ін., проти України, поки не сприймають у нас місцелі».

Відповіді на запитання
записав
Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

тианського смиренного та
ну доброзичливості, до
товності позитивної сп

Чому УАПЦ звернула з такою пропозицією братньої церкви? Нинішній світ з епохи холодної війни і погроз переходить до епохи конструктивних діалогів. Християнство тягнеться до єдності, до своїх джерел. З такою пропозицією терпимості та позитивної співпраці звертаємося всіх громадян — людей доброї волі.

Мусимо спазвати сам собі і народові правду. Ішла Українсьня Автокефална Православна церква зом з українською державою тільки спливеться ноги. Але віримо, що має в собі гірчице зерно.

яного зросте дерево.
Ми знаємо, що кра-
пчастина Української П
вославної церкви стане
бік народу, вибере дог
очищення і підє тєю і
хднуво дорогою зв
вом Христовим. І ми на
дорозі служіння зустр
мось, як брати у Христ
справді Українсьна Пр

Напевне, частина гре-
дзя збочче повернутися
своєї, Російської Пр-
славної церкви. І це при-
но. Вона є в усіх кра-
Заходу і діє під своєю в-
ною назвою. З нею ми та-
повинні співпрацювати
явля служіння.

У нас не повинно бути ніяку, що народ встає. вільно, але певно він собою і усвідомлює, і неминучістю закону, отриманого в день П'ятидесятниці в нього має бути незалежна Українська держава, де слово Господнє мовлятиметься до душі кожного.

Евген СВЕРСТЮ
редактор газети «Наш
ліра».

ПЕРЕДПЛАТА 92

— Василіо Феодосійовичу, давайте спершу розглянемо ту частину листів, у яких йдеться про відмову на передплату «Голосу України». Відомо, що деякі з передплати вищої гати у віддільних зв'язку В. Крюківського з села Миколаївського Миколаївського району Черкаської області, О. Масловського з Чигирин Черкаської області, Г. Голоду з села Вещири Пирятинського району Полтавської області, А. Самборського з села Осипів Бершадського району Вінницької області й багато інших читачів скарижати, що часто-густо одержують одразу по кілька примірників газети, а окремі її номери зникають загалом. Це недбалість працівників зв'язку чи щось інше?

— Головна причина цього в тому, що «Голос України» ще й досі по-старому друкується й передається нам Східною, а не південною партією газет не передаю зв'язникам до другої години ночі, то ми не завжди можемо

часної області, А. Самборський з села Осипів Бершадського району Вінницької області й багато інших читачів скарижати, що часто-густо одержують одразу по кілька примірників газети, а окремі її номери зникають загалом. Це недбалість працівників зв'язку чи щось інше?

— Головна причина цього в тому, що «Голос України» ще й досі по-старому друкується й передається нам Східною, а не південною партією газет не передаю зв'язникам до другої години ночі, то ми не завжди можемо

прямі зв'язки з колегами інших республік, має значні надходження всієї кореспонденції. Такий договір ми уже уклали з Росією.

— І щодо продажу «Голосу України» в Києві. П. Шелестський з Черкас писав, що перебуваючи в кількох містах області, ніде не міг купити газету. Від сел Святих, не купуючи з 9—10 годиною в Києві. Але чи не найнадлишніша стовпівце з продажем газети в Черкасах?

Враки, а тим часе адеш там її з сівкою не знайде. Про це повідомили нам Т. Мильчаків, С. Березник, А. М. Потановий з Херсонському віддільний зв'язку відповіли навіть так: «Голос України» — кооперативна газета, у нас багато її записується, і тому ми відмовилися від неї.

Що ви на це скажете?

— Замовлення на продаж газети в Києві, за даними кіоскерів, здійснюється нашими обласними виробничо-технічними управліннями зв'язку. І тут важко «вгадати» щодо кількості газет: щоб задовольнити всі замовлення, купити, щоб не було списаних. Регулювати замовлення треба розумно. Ні ми, ні видавці не зацікавлені мати втрачені чергові списки. І в деяких газетах, як журналісти, шкода здавати їх і в макулатуру. А так, на жаль, нам доводиться це робити.

Щодо наведеної відповіді у Херсонському віддільний зв'язку скажу так: схоже, це на жарт або вашого дискусія, або нашого працівника, що на території сторінці зазначено, що видавці «Голосу України».

— То, виходить, ніхто не виписує пошти на газету в Києві, і реалізація там періодичних видань має стихійний характер?

— Пошті знають кіоскери. Вони тут найкращий барометр. Саме вони краще за всіх зазначили, знають, яке періодичне видання швидше розповсюджується і де, тобто залежно від міста, в якому стоїть кіоск (біля залізничного вокзалу, промислового підприємства тощо). Так що і нам, і видавцям слід змінити ставлення до роботи кіоскерів. Вони є важливими ланками в реалізації газет і журналів.

Окрім цього, редакції, видавництвам слід, мабуть, вже подумати про комбіноване торгівлю друкованою продукцією. Тобто, якщо кіоскер — просто розповсюджувач, не продає газету, що поговіло й видавцям, редакції і збіжків при цьому не знає, як тепер: 50 відсотків за рахунок видавця і 50 за рахунок розповсюджувача.

— Дякую вам, Василю Феодосійовичу, за бесіду, поради. Сподіваюсь, комітет уажко розгляне критичні листи, наведені в листі читачів, і разом з обласними управліннями уживе заходів, щоб не допустити їх надалі, особливо, що стосується передплати газет.

— Будь ласка, ми обов'язково розглянемо і по наслідки повідомимо редакції і читачів.

Користуючись нагодою, звертаю до всіх передплатників з проханням швидше визначитись, які видання збираються передплатити, з тим, щоб ми вчасно і якісно змогли оформити ваші замовлення. І значайно ж, на «Голос України».

Бесіду вів
Лілі ГАЛЬЧЕНКО,
редактор відділу листів і
кореспонденції «Голосу України».

Сергія КОВАЛЬЧУКА

ЗВ'ЯЗКИ ПЕРІОДИЧНОЇ ПРАЦІВНИКІВ З ЗАХИЩАЮТЬСЯ

тавської області, А. Байдуку з села Радичів-Лісов Шаргородського району Вінницької області. Авторам цих та інших листів відповіли по-різному: переплатили на «Голос України» немає загалом, яке закінчилася, пізно і т. д.

Чим нерується працівників віддільний зв'язку, відмовляючи передплатникам?

— Дивно читати й слухати такі повідомлення, відповіді. Переплату на «Голос України», як і на інші періодичні видання, віддільний зв'язку здійснюють тепер на 1992 рік і на кожний місяць чотирьох кварталів цього року. На кожний наступний місяць газети й журнали передплатують до 12 числа попереднього місяця. Про це знають у віддільних зв'язку з відповідних методичних документів. Держкомітету по зв'язку.

Переплатна на наступний рік здійснюється до 31 жовтня. І ніяких відмов не повинно бути. Тому ще раз підкреслимо, мене вражає і дивує те, що в деяких наших віддільних безплатно відмовляють у передплату на «Голос України». Тим паче, що працівники цих віддільних не підписують про своє матеріальне заохочення, яке залежить від кількості передплатених видань.

— Намі передплатників є і далеко за межами України. І з деякою з них також є заплата й претензія до зазначення, але пишуть вони до редакції. Так, М. Гаврилюк, що мешкає в Миколаєві, запитав: чи може він передплатити «Голос України» за місцем проживання?

— Звичайно ж може, тільки користуватися він має нагодою на весілля (будемо це так називати) газети й журнали. Такі каталоги випущено тиражем близько двох мільйонів примірників і є в кожному віддільний зв'язку Союзу.

— Зрозуміло. Але ось М. Гога, що мешкає в місті Енгельс Саратовської області, звернувся з проханням до Тернопільського віддільного «Союзу» переадресувати за його волею місцем проживання газету «Голос України». Там відповіли: як газета не передплатується і не переадресується за межі України. Невже в Тернополі інші порядки?

— Прикро, що відповіли

чирика. І дам доручення перевірити наведений факт. Переконаний, прохання М. Гога буде задоволено.

— Тепер щодо передплати цього літа. Ось лист: «У вашій газеті було надруковано, що передплата ціна на «Голос України» не змінюється на наступний рік, — пише родина Святковичів з Одеси. Це правильно. Але у асоціативному каталозі на 1992 рік, який є офіційним документом для віддільного зв'язку, ціна 28 крб. 80 коп. Хлопці б знали, яка ж справді ціна на наступний рік, бо дуже хочемо передплатити «Голос України».

З такими ж запитаннями зверталися до редакції П. Масіч з Миколаєва,

встигнути відправити їх поштою в області. Тим і виходить, що наступного дня читач одержує одночасно два три, а інколи мабуть і три, як пишуть автори листів. В окремих випадках своєчасність надходження газет залежить від режиму роботи віддільного зв'язку. Кожний такий лист треба розглядати окремо.

Чому інколи дискусія загалом не одержують газету? Буває, в стосах, які ми одержуємо з друкарні, не вистачає кількох примірників. Помістяться машини, що упакуємо. У таких випадках за заявою передплатника наші віддільні зв'язку забезпечують доставку не одержаного примірника. У міс-

М. Клець з села Побаньки Любомовицького району Сумської області. Ми, працівники, уможливімо номери нашої газети поєднуватися, що передплата ціна на рік — 18 карбованців 80 копійок. Чому тоді така розбіжність?

— Це пояснюється дуже просто. Річну передплату ціну на «Голос України» справді збережено — 19 карбованців 80 копійок; але тільки в межах України. Видаючи ж у інших республіках, що поєднується з урядовими доставками між періодичними виданнями.

Доречно сказати, що передплата ціна на періодичні видання в Україні на 4—5 карбованців нижча, ніж в інших республіках.

З передплатою газети ми з'ясували. Тепер щодо надходження «Голосу України». Ось, приміром, Л. Дубинина з Луганська, І. Бугаєв з міста Волинська Хар-

тах це робиться простіше — за рахунок примірників, що йдуть у роздрібний продаж, сільським передплатникам доводиться доплатити і доставити їх на другий, третій день.

— Наш читач О. Мельник з міста Завітнянська Амурської області запитав, чому йому інколи приносять «Голос України» раз на тиждень. Чи поліпшити доставку газет за межі України?

Поліпшити, якщо по-можливості графік друкування газети, про що я вже казав. Це щодо своєчасності. Тут не повинно бути затримки з якими зв'язками України. Але якщо — на другий, третій день — таким віддільним передплатникам доставити газету ми не зможемо. Кожний примірник надсилається як лист. І час надходження приєднати ми не можемо і все ж з переходом за зв'язками України на

ДО РЕДАКЦІЇ НАДІЙШЛО ПИШЕМО ЛІСТІВ, У ЯКИХ ЧИТАЧІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРО ВІДМОВУ ПРАЦІВНИКІВ ВІДДІЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКУ В ПЕРЕДПЛАТІ НА ГАЗЕТУ «ГОЛОС УКРАЇНИ», НЕДОСТАВКУ ПІДЯКИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЗНИЖЕННЯ ОЦІНОКІВ КОЖНИХ НОМЕРІВ ГАЗЕТИ. НЕДОСТАТНЮ КІЛЬКІСТЬ ПРИМІРНИКІВ ЦЬОГО ВИДАННЯ У КІОСКХ «СОЮЗДРУКУ», НЕЯСНІСТЬ У ПЕРЕДПЛАТНІЙ ЦІНІ ТОЩО. ВІДПОВІСТІ НА ЗАПИТАННЯ, ПОСТАВЛЕНІ В ЦИХ ЛІСТАХ, ПРОКЛИМІ ВУВАЖИТЕ ПЕЧАТКІ З НИХ РЕДАКЦІЇ ПОПРЯМО ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ ПО ЗВ'ЯЗКУ (ТАКА ТЕПЕР ОФІЦІЙНА НАЗВА КОЛІШНЬОГО МІСЦЯ ЗВ'ЯЗКУ) В. БОЯРЧУКА.

Ка схилі ділі зимн я впе-
рше побував у Пересопниці
— староукраїнському місті
над річкою Стублою, що на
Рівненщині.

Головним «рятівником» культурної екології та економіки краю міг би стати науковий центр, необхідність створення якого визнала нещодавно представницька комісія президії АН України. До її складу входив і відомий український вчений Микола Жулинський. По гарячій слідів роботи комісії написана ним стаття.

Ка жаль, Пересопницька Євangelія підготовалена для друку, але видрукувати її Академія наук не може. Кем на кошту. Нема валют. Кем цим сьогодні не подивувешся. Як не подивувешся нащадків цієї гордої слов'янської твердині на Волині тим, що в їхній сільській кравчівні, якийсь навпроти гранітного пам'ятного знака на честь творення тут української Євangelії

[illegible]

Чернобильська трагедія раптом, мов смертельно білий спалах ядерної бомби, висвітлює й драматичний стан із народною культурою. Змусила, звисно, із запізненням, приглянутися до проблем регіональних, а отже замислитися над необхідністю

Ке тільки в столиці, ні-
тілях у великих містах слід
зміцнювати основи культури,
але й треба подбати про ви-
творення своєрідних регіо-
нальних духовних центрів,
навікол яких могли б кон-
центруватися творчі сили
розгорнути послідовну ку-
льтурну і наукову програми.
Звісно, подібну діяльність
давно ведуть навчальні та
інші культурно-освітні за-
лади, творчі спілки, але це
далеко не повсюдно і, на-
жаль, не завжди послідовно
та ефективно.

Комісія — констатувала, що необхідні негайні радикальні заходи, аби врятувати те, що зникає, руйнується, занепадає. Насамперед треба, щоб науковці майбутнього центру приступили до систематичного вивчення матеріальної та духовної культури Українського Полісся. Методологію цього вивчення не треба робляти, П започатковано М Костомаровим. П Чуб

так і в спільних ознаках культурних інших народів. Історія і культура Волині значущі, але як це довести до систематизації? Для цього, до 1939 року виходив спеціалізований історико-етнографічний журнал «Rocznik Volyni», з часів із приходом Радянської влади на Західну Україну. Але недавно з'явився ще чотирьохквартальний суспільно-політичний, літературно-естетичний, науково-популярний історичний часопис «Волинські записки» і головний редактор якого Анатолій Якубчук. Є надія, що «Волинські записки» розгорне панораму дослідження історії, фольклору, етнографії, мистецтва, літератури, суспільства.

Ка території Воляга відомо майже 900 археологічних пам'яток від кам'яного віку до пізнього середньовіччя. Вивчення їх ведеється епізодично, невеликими ексспедиціями з Києва, Львова та інших центрів. А в останні роки розпочато стаціонарну магістральну програму вивчення розселення, переселення, майстрів різних племен і народів Європи середньовіччя. Цей шляхно-Руський період нашої історії характеризується взаємопроникненням і взаємодією культур германських (готських) культур, які визначили українську культуру як в етнокультурній свої специфічності.

НАХ КНЯЖОЇ СТОЛИЦІ

ОЮ

теж нічого
хустини, ні
ба...ня німотно
лодним віт-
чать і стиму-
же це так
струин ду-
покоління
голос наших
на насіоруч, в Ост-
першою пра-
нською шко-
ською акаде-а 24 друка-
другої поло-
міття, що зас-оду слова як
ає української
улися науко-літературі і
торні, духовна
в кого нерошувати доз-
нає «озвучен-рідного народу.
виставлення, а
вчення історич-наголотити.
ському царстві
а було двісвободи друку,
оно не знало.
свистелю» ук-Князя
Ставровель-
о друквала-
в Московсь-високайшим
«скажеш».KE
COS!унікальні па-
льної культу-
аритесь, що вграмі невід-
що ліквіда-
аварії на Чор-АЕС знайде своє
фольклорно-
досліджень,не комплексне
рафічне вив-
чення регіону.про створення
рафічного му-
а, у якомуартовані пре-
льної культури
зони, матеріа-узного фо-
рафістички...голови Ко-
Радн УРСР
і науки, ака-РСП І. Юхнов-
АН УРСР
входили вче-Інститутів,
Волині та Рів-
етю вивченнястворення тут
АН УРСР.статувала, що
радикальні
фувати те, щося, запена-
треба, щоб
булого цент-до системно-
матеріальної та
Українськ-Методологію
не треба роз-
почтвовано це
П. Чубин-ським, Лесею Українкою,
І. Франком.Необхідно також, дійшла
висновку комісія, відродити
вивчення дохристиянської ку-
льтури краю. Для цього в
майбутньому науковому цен-
трі має бути спеціальний
відділ з цієї тематик. До-
ки не пізно, слід також роз-
почати комплексне вивчення
народознавчих проблем.Комісія вважає за необ-
хідне, щоб майбутній науко-
вий центр не обмежувався
вивченням культурологіч-
них проблем регіону, а став
бн закладом комплексного
вивчення всіх певних про-
блем Українського Полісся.Чорнобильська трагедія
раптом, мов смертельно бі-
лий спалах ядерної бомби,
вистілила й драматичний
стан із народною культурою,
змусила, звісно, із запізнен-
ням, приглянутися до про-
блем регіональних, а отже,
замислитися над необхідніс-

КОМУ ПИСАТИ ЛІТОПИС?

На території Волині відомо
майже 900 археологічних
пам'яток від кам'яного віку
до пізнього середньовіччя.
Вивчення їх ведеться епізо-
дично, невеликими експеди-
ціями з Києва, Львова та ін-
ших центрів. А саме тут слід
розгорнути стаціонарну мас-
штабну програму вивчення
розселення, переселення, мі-
грації різних племен і наро-
дів європейського регіону.Цей слов'яно-руський період
нашої історії характеризують-
ся взаємопроникненням сло-
в'янських, прибалтійських,
германських (готських) куль-
тур, які визначили українсь-
ку культуру як в етнокуль-
турній своїй специфічності,го організації невеликих,
але комплексних регіональ-
них наукових центрів, які
могли б розміщатися чи то в
обласних містах, чи то, в
колішніх культурних «малих
столицях» України, таких,
скажімо, як Острог, Дер-
мань, Заблудів, Кам'янець-
Подільський, Рогатин, Нема-
рів, Кременець, Новгород-
Сіверський...Не тільки в столиці, не
тільки у великих містах слід
змцнювати основи культури,
але й треба подбати про ви-
творення своєрідних регіо-
нальних духовних центрів,
навколо яких могли б кон-
центруватися творчі сили і
розгорнутися послідовні ку-
льтурні і наукові програми.
Звісно, подібну діяльність
давні ведуть навчальні та
інші культурно-освітні за-
клади, творчі спілки, але це
далеко не повсюдно і, на
жаль, не завжди послідовно
та ефективно.так і в спільних ознаках з
культурами інших народів.Історія і культура Волині
вивчається, але як ще дале-
ко до систематичної наукової
праці. Колись, до 1939 року,
виходив спеціалізований іс-
торико-етнографічний жур-
нал «Rocznik Volyni», та
згас із приходом Радянської
влади на Західну Україну.
Але недавно з'явився що-
квартальний суспільно-полі-
тичний, літературно-мистець-
кий і науково-популярний ліс-
тований часопис «Волинь»,
засновник і головний редак-
тор якого Анатолій Якубук.
Є надія, що «Волинь» гідно
розгорне панорамне дослід-
ження історії, фольклору, ет-нографії, літератури і мисте-
цтва рідного краю. А вже ли-
ше за кордоном — у канад-
ському місті Вінніпег — діє
Інститут дослідження Волині,
який видає часопис «Літопис
Волині».Не забуваймо, що свого
часу наукові центри Острога,
Кременця, університет св.
Володимира в Києві зверта-
ли до вивчення етнічної
кул-... а теп-
пер до етнології, фольклору
північних районів Рівненщини
виявляють зацікавлення
вчені Варшави, Півні, Ленін-
града, Мінська, готуючи ек-
спедиції до «базисних осеред-
ків праслов'янщини». Та са-
ме ми, наша Академія наук,повинні мати пріоритет у
вивченні реліктових явищ на-
родної культури, виступати
ініціатором і бути базовою
установою для розгортання
міжнародного наукового спів-
робітництва, в дослідженні
матеріальної, духовної куль-
тури Полісся.Тож чи не доцільно було
б, скажімо, у Луцьку органі-
зувати Інститут Українського
Полісся і доручити йому ви-
вчення комплексу гуманітар-
них проблем, пов'язаних з
історією та культурою цьо-
го краю? Він міг би мати
свої філії в Рівному, Жито-
мирі, Чернівцях, інших міс-
тах чи містечках регіону.

АЗОТ, ЦЕМЕНТ ЧИ ГЕНОФОНД?

Звісно, це лише один —
гуманітарний аспект — науко-
во-дослідної програми можли-
вого і бажаного Волинського
наукового центру. Є інші, на-
самперед екологічні пробле-
ми, які вимагають послідов-
ної наукової реалізації. Се-
ред них чи не найактуальні-
ші теоретичні та прикладні
дослідження антропогенного
навантаження на екологічні
системи регіону, їх стійкість
та здатність до саморегулю-
вання і очищення, розробка
механізмів збереження та зах-
исту генофонду природи
Полісся, питання біоміне-
ралогії, пов'язані з життєдіяль-
ністю живих організмів...У Рівному і Луцьку вчені,
викладачі місцевих інститутів
розробили широку програму
наукової діяльності бажаного
екологічного центру. А вже
екологічна ситуація у регіо-
ні драматична. Тут Рівненсь-ка та Хмельницька АЕС, ви-
робниче об'єднання «Азот»,
цементно-шиферні комбінати,
машинобудівні і пластмасові
заводи, які забруднюють біо-
сферу важкими металами, зо-
крема свинцем, силікатними
аерозолями... Загальний що-
річний викид шкідливих ре-
човин у навколишнє середо-
вище лише Рівненської об-
ласті перевищує 60 тисяч
тонн. Пам'ятаймо, що цей
регіон відіграє важливу роль
у формуванні річкового сто-
ку України, лісн й болота є
природним фільтром, який
очищає й насичує киснем по-
вітря промислового півдня.
Флора і фауна — унікальні
багаті ендеміками, і їх за-
чення для збереження гено-
фонду природи України не-
оцінені.Екологічна програма широ-
ка, комплексна, а головне —
вкрай актуальна і зосередже-на на проблемах регіону. Та-
кий науково-дослідний при-
родознавчий центр міг би
об'єднати спеціалістів різних
профіль — мінералогів, хімі-
ків, фізіологів, мікробіологів,
в його складі мали б бути й
математичні відділи, які б
займалися проблемами мате-
матичного моделювання еко-
логічних проблем.Як бачимо, можемо не
тільки мріяти про науковий
центр Українського Полісся,
але й ставити питання про
його відкриття, розраховую-чи на ціл-
нансування
направле-
вчених ак-
лаборатор
нанням т
да, постор
мує цей і
ративно і
розміщен
торій, вид
науковців.
підрозділ
тимуть на
ону, дбаю
ви його р
номічного.

ПОВЕРНЕ СВЯТОЇ Т

Говоримо про Полісся, але
тримаємо в пам'яті інші регі-
они України, які мають свої
специфічні еколого-культурні
проблеми, без розв'язання
яких не можна сподіватися на
оздоровлення духовної ат-
мосфери республіки. Скажімо,
в Херсоні молоді викладачі
педиституту виношують ідею
організації спільної з АН
УРСР науково-дослідної ла-
бораторії для вивчення куль-
турн Півдня України. Думаю,
незабаром вона розпочне
свою діяльність. Подібні не-
величкі науково-дослідні цен-
три з домінуючою вивчення
регіональних явищ і проце-
сів, передусім у сфері куль-
тури і з урахуванням етніч-
ної специфіки краю (компакт-
ні поселення людей інших на-
ціональностей — росіяни, бол-
гар, угорців, татар, євре-
ів та ін.), могли б стимулюва-
ти ініціативу місцевої інте-
лігенції, об'єднувати їх
навколо нових наукових на-
прямів, прискорювати процес
духовного відродження, спри-
яти інтегрованню соціально-
культурних процесів. І тут роль
Академії наук України, Ук-
раїнської наукової асоціації,
Міністерства культурн рес-
публіки може бути значною,
якщо не визначальною. За-
даймо, перший президент
Академії наук України Володи-
мир Вернадський у своїй
промові на першому засідан-
ні Комісії по створенню Ук-
раїнської Академії наук 9
липня 1918 року наголосив,
що робота Академії наук по-
винна відповідати, окрім сво-
го світового значення, важли-
вим: «1) національним, 2)
державним і 3) місцевим
життєвими потребам».Ясна річ, мова йде про
комплексне вивчення людщин
і природи в конкретному со-
ціокультурному середовищі, в
складі системи різноманітних
їх зв'язків з оточуючим сві-
том. Тепер, у період еколо-
гічних криз, у драматично-
му усвідомленні необхідності
екології культурн, екології
духовності, нам так важли-
во подбати про збереження
природних ландшафтів і в
місті, і в селі....Пам'ятаю, дорогою до
школи в селі Боремель на
Рівненщині я завжди шаноб-
ливо озирав високі могил
ліси. Одна — на початку се-
ла, на ній стояло скульптур-
не зображення святого Йосе-
фа з маленьким Христом на
руках, друга — в центрі, зі
святою Теклею. Завжди ці
пам'ятники були виблині,
чисті, доглянуті. Старі
люди говорили, що в першій
могилі лежать тіла полег-
лих під Берестечком вої-
нів, а в другій — тріста ук-
раїнських полонянок, яких
порубали татарн. Жінка на-
родна пам'ять, матеріалізова-
на в цих символіках, звелчу-
вала дух і єднала з минулим.
Та якось привелось обласно-
му начальству завітати в Бо-
ремель. І зваживши, що, мов-ляв, боро-
деться не-
було зня-
зинули
ценник мі-
но глупо-
мовчазних
тотальної
двірія цер-
їх більше
ків.Посвітл-
ховному
цевний гол-
толії ПШ
внті скул-
Святого
Теклі на
предкамнПерекон-
гил і пам-
лн душі
без того
жених д-
духовне
єднало їх
і потребо-
заробити,
ного, сто-
середови-
У цьому
знання се-
достойє
ський пив-
високим
целяним
до Велик-
ка Стір,
ся зеле-
між лука-
запрудили
сильна й
не потріб-
тростанці
во води
ках, б'є
грожує
підступк-
Та рапто-
була загн-
і жалі-
стає з ви-
літо забу-
заростали
лишні лу-
сліпке ко-
порадно,
русло. А
«втішаю-
запрудили
не плесо-
для дво-
Навіть п-
дн не тр-
ри зачак-
те, що п-
підступні
ших пре-
«Козацьк-
ляється н-
чорнозем-
горби, як
весняної
ба про і-
слід розг-
можна ті-
вати при-
здаючи
психолог-
нам, не
рушувати
буття, в-
покоління
на культ-
на, селян-
ням по-
єдності і
гармонії

ратури і мистецтва. Адже ланцюгом — у канадському Вінніпег — діє відкриття Волліні, часопис «Літопис

імо, що свого
центрі Острога,
університет св
в Києві зверта
ення етнічної
а-те
афії, фольклору
іонів Рівненщи
зацкавлення
н, Праги, Ленін
на, готуючи екс
разисних осеред
ніщини». Та са
Академія наук,

ВОТ, ЦЕМЕНТ ГЕНОФОНД?

зніше один —
аспект — науко-
програми можли-
го Воляніського
стру. Є і інші, на-
логічні пробле-
мають потягдо-
реалізації. Се-
на й актуальні-
та прикладні
антропогенно-
на екологічні
му, їх стійкість
до саморею-
чення, розробка
ереження та за-
родку природи
ліній біоміра-
з життєдаль-
організмів...

на на проблемах регіону. Такий науково-дослідний при-
родознавчий центр міг би
об'єднувати спеціалістів різних
профільів—мінералогів, хімі-
ків, фізіологів, мікробіологів
в його складі мали б бути й
математичні відділи, які б
займалися проблемами мате-
матичного моделювання еко-
логічних процесів.

Ян бачимо, можемо не тільки мріяти про науковий центр Українського Полісся, але й ставити питання про його відкриття, розраховуючи

ПОВЕ СВЯТО

Говоримо про Полісся, але тримаємо в пам'яті інші регіони України, які мають свої специфічні еколого-культурні проблеми, без розв'язання яких не можна сподіватися на оздоровлення духовної та атмосферної республіки. Скажімо, в Херсоні молоді викладачі пединституту виношують ідею організації спільної з АН

У РСР науково-дослідній лабораторії для вивчення культури Півдня України. Думаю, незабаром вона розпочне свою діяльність. Подібні невеличкі науково-дослідні центри з домінуютою вивчення регіональних явищ і процесів, передусім у сфері культури і з урахуванням стійкої спадщини краю (історичної

ні поселення людей (росіяни, болгар, татари, татари, євреї та ін.), могли б стимулювати міграційні процеси. Існуючі «середства» наголошували на кількох нових наукових напрямках, прискоролюючи процес духовного відродження, сприяли інтенсифікації соціальної боротьби за національну самостійність. Академії наук України, Української наукової асоціації, Міністерства культури республіки могли бути значимим, а саме: 1) встановлення державою, першим президентом Академії наук України Володимиром Вернадським у своїй промові на першому засіданні 1918 року про Українську Академію наук 9 лютого 1918 року наголосів, що робота Академії наук повинна відповідати, окрім своєї самотої, інтересам українського народу; 2) інтелектуальні, державні; 3) місцеві життєві потреби».

Ясна річ, мова йде про комплексне вивчення людини і природи в конкретному соціокультурному середовищі, в складі системи різноманітних її зв'язків з оточуючим світом. Тепер, у період екологічних криз, у драматичному усвідомленні необхідності екології культури, екології духовності, нам так важливо подбати про збереження природних ландшафтів і в місті, і в селі.

«Пам'ятаю, дорогою до школи в селі Беремелі на Рівненщині я завжди шаговею однією ногою, бо виставляючи її вперед, відчуваю, як вона падає, на ній стоїло скульптурне зображення святого Йосифа з маленьким Христом на руках, друга — в центрі, зі святого Тисяєю. Завжди ці дві ноги були в одній червоній чистійшій, доглянутій. Старі люди говорили, що в першій могли лежати тіла polegлих під Берестечком козаки, а в другій — тріста убитих польових воїнів, яких порубали татари. Жили на воді пани, матеріалізували в них символіку, зветься булаха друї і джуджа з минулих, Та ж людина привертєсь обласно на нєчєстєчє зєвїтанє в Беремелі. І зєвїзанє, що мє,

чи на цілкове державне фінансування цього проекту. Напрямами сюди провідних вчених академії, оснащення лабораторій сучасним обладнанням тощо. Місцева влада, повторюю, цілком підтримує цей проект, готова оперативно вирішити проблеми розміщення центру і лабораторій, виділення квартир для науковців. Адже ці науковці підрозділи аразу ж працюють тимту ж над проблемами регіону, допоки про перепенити його розвитку — як економічного, так і культурного.

РЕННЯ І ТЕКЛІ

ляв, боротьба з релігією ве-
деться недостатньо, веле-
буно зняти ці пам'ятники,
загинули б аони, якби свя-
щенни місцевої церкви таєм-
но глулої ночі не завіз цих
мочазних страдників нашого
тотального варварства на по-
двір'я церкви і не оберігав
їх більше двох десятиків ро-
ків.

Посвітділо нп нашому ду-
ховному горизонті — і міс-
цевий голова колгоспу Ана-
толій Шевчук звелів поста-
вити скульптурні зображення
Святого Йосифа і Святої
Теклі на визначене нашими
предками місце.

[illegible][illegible]

смосалежності людини і н
влюдишнього світу. Руйнува
ня цієї єдності, цієї гармон
приводить до відчуженн
від природи, а отже — від с
бе самого, до стирання лю
ської індивідуальності, ста
дартизації, знеособлення л
дини.

Таких ситуацій безліч по всій Україні. Драматичні, часто трагічні, неоправдані. Це проблеми місцевих значення, локальні, але самі із цих малих, місцевих, вирішуються. Зростають проблеми пенсії —

**УКРАЇН
НАГО**

Національні інтереси в діяльності Української Академії наук для першого її президента визначали. Важливим же, на його думку, повинен дотримуватися в програмах наукової діяльності академії. Формулюючи чотири відділення структури академії, В. Вернадський на перше місце поставив «Історикофілологічний» (а «україністичне» вогнище). Дослідження це відділення було останнім у діяльності АН України. В усіх відношеннях забезпечені, так і за престижністю.

Зрештою, чому, воє системи поступово перетворюла Академію наук на такий собі містиський придаток, виставляючи перед нею цілком практичні завдання, а надії, що науковий потенціал академії допоможе вибратися з економічної прирви, в яку ми вступово котилися. Куди там творити, як ароголошувати В. Вернадський, «свій власний світ, незалежний від державних ферм».

Ясно всім, що наша академія повинна якнайшвидше виразити своє гуманітарне обличчя, а для цього необхідно своєчасно, аякористовуючи свій великий інтелектуальний потенціал, включатися в реалізацію програм, спрямованих на духовне відродження України. Перші кро-

[illegible]

республіканської і світової значимості. Тому я радо дивуюсь, коли вчутися в роздуми Володимира Воєнадського про статус і значення Української Академії наук. Далеко не випадково він наголошував: «Значення Академії наук визначається її зв'язками з місцевим життям, її проминанням у буденний побут населення. Необхідно, щоб Академія найтіснішим чином була пов'язана із звичайними проблемами практичного життя».

НСЬКИЙ ЛОС

ві М. Рильського Український фольклорно-етнографічний центр, основним завданням якого є укладання національної програми, вияву, збереження, закисту і відродження

ня традиційної народної культури. Підтримані Президією АН УРСР Інститути. Інституція літературної спадщини, яка створює цілісну цілість щодо створення спільної з Луцьким підінститутом науково-дослідної лабораторії по вивченню життя і творчості Леся Українки, Львівського відділення Інституту літератури, відділення рукописів, відділення світової літератури. Дуже важливу пропозицію Центральної бібліотеки ім. В. Вернадського про реалізацію науково-дослідної програми «Документальна пам'ять України», в проєкті якої є створення національного центру збереження документів.

Одне слово, переорієнтація Академії наук на гуманітарні проблеми очевидна, а де ще далека від того, щоб говорити про найефективніші співробітництво в державних програмах духовного відродження України. А можливо, саме Академія наук повинна бути ініціатором створення великомасштабних державних програм культурного відродження України?

...! Ізнову мимовільно заглядає забути мамин давня Пересонія, за полілодіння якого борюся князь Кюрй Долгорукой. До цього княжого центру на заході України причетна історія князя Галицького, який вважав, що себе за честь полілодіння Пересонією. Через Пересонію пролягав шлях із Києва до Європи. І в той час, у роки 1550–1561, коли син протопопа Михайло Васильєвич із Сінця в архимандриті Григорій був в Україні, він вважав, що для свого народу його мовою, у європейських університетах навчались українські студенти, студенти «рутенської школи в Україні» — мабуть викладачі славнозвісної Острозької школи і пізніше організовані Києво-Могилянська школи. Історія шляху в Україні і на Україну, мабуть, пролягав через забутий сьогодні Богом і нами Пересонією.

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ,
дотор філологічних на-
ук, член-кореспондент
АН України.

Фото
Богдана ПРИЙМАКА.

**Торік постііа
Комісія з питань
культури та
духовного
виродження
Верховної Ради
України
підтвердила факти
нищівної культури,
очинені ченцями
Свято-Успенського
монастиря, що
в Києво-Печерській
лавері. Що
змінилося відтоді
в лавері?
З цього
й почався моя
розмова
з Костянтином
Матвієнком,
секретарем комісії
з питань культури
та охорони
історичного
середовища
Київської
міськради.**

Куди поділися ченці?

Нині ченці проводять інтенсивні ремонтні роботи: замінюють комунікації, споруджують малі архітектурні об'єкти. Та, на жаль, це не сприяє збереженню історичного середовища, яке складалося, починаючи з XI століття. Так, наприклад, на території Ближніх і Далніх печер асфальтові кіоски, де продають ікони, являють собою витончений бароковий ансамбль. Але це, як мовиться, це «каточки». Заведення викликають земельні роботи, під час яких знищено археологічні шари XIV—XV століття. Півка місяця тому з Хресто-Успенського монастиря зникло п'ять унікальних ікон, балансова вартість яких ще за старими цінами сягала 400 тисяч карбованців. Де вони зараз — не знає ніхто. Лише нагадуємо, як розовнішали полі перед крадіжкою: спалити, а не продати монастиря. Ліквідується: міліцейський пост

потім зникає, охорона сигналізує з вікон червоним. Ну а потім чешуться і самі ікони. До речі, оклади деяких з них викликають Фаберже.

Самі ж ченці тепер пофарбовані в асфальт чорною фарбою, яка не втратить вологу, це загрозить збереженню мурів.

Кожні ми вимагаємо від братів додержуватися чинного законодавства, ченці повинні об'єднуватися. Таку поведінку не можна розцінювати інакше, як свідоме нищення пам'яток української історії та культури.

— Що ж тоді виходить: Закон про охорону і збереження пам'яток історії та культури неспроможний, як кажуть, застосується владу?

— На жаль, у подібних законах відсутній механізм їх впровадження в дію.

Довголітня практика використання історичних пам'яток ґрунтувалася на порядності, свідомості тих, кому довірено користуватися пам'ятками. Ну а який рівень культури ченців Свято-Успенського обителі — такі й наслідки.

— Але ж не розводять нам безбожиків руками. Для чого регламентції прав і обов'язків користувачів історичними пам'ятками необхідно мати відповідний закон — конкретний, зрозумілий лая кожному. Одним батлячим нічого не відеш.

— Звичайно. При цьому треба врахувати дуже низький рівень правосвідомості у наших людей, а не лише ченців. Тоталітарній системі це й не було потрібно — переважно все вирішувалося телефонним правом, землетрусом і подібним. То ж майбутній закон повинен бути якимось конкретним, щоб унеможливити його зловживання. Його повинні трактувати на місцях.

Водночас необхідно поліпшувати просвітницьку роботу. Щоб не продовжувалася культурна стагнація.

— Але просвітництво — шлях довгий, еволюційний. Чи не трапляється так, що поки ми сподівалися на

духовне прозріння мас, липні на руку ініціатори обдеруть наш історичний пам'ятник, як липку.

— Треба розібратися, і знаєш — прискорити просвітіння загальною мірою і від вашого брата-журналіста. Тривалий час народ був позбавлений інформації не лише про свою культуру, а й про рідну історію. Тому я не дивую, що люди часто не усвідомлюють історичної та мистецької цінності пам'яток. На жаль, нині лише деякі масові видання, серед яких і «Голос України», знайомлять читачів з широким розмахом нашої духовної спадщини. Решта ж — фактично обминають цю тематику.

Таке ставлення до національного відродження мене особливо турбує. Люди повинні освідомити інформацію про нашу минулину. Це художньо-естетичні цінності. Хіба не галерею те, що бачили наші співгромадяни і деї вивчені бачили історію України складається зсього лише з монголо-татарської навали та Переславської ради. Тут перед усіма нами постає мовчущий, досі мало згаданий, а то й ретельно-приховуваний як сарфальований пласт проблем, який важко підняти. Але підняти необхідно постійно.

— Зверніть увагу: сьогодні масові видання хочуть і беззаперечно поповідлюють про передачу деяких історичних споруд переважно колишній Руській, переименованій в Українську, православній церкві. Що з цього виходить — підтверджують муніципальні події у Вінниці. Чи варто й надалі продовжувати такі непродуктивні передачі?

— Всі храми мають бути переданими, але тим релігійним конфесіям, яким найближче їм. Це закріплено в Законі про свободу совісті та релігійні організації. Тут не повинно бути терміну старту УПЦ, в потім — усім вищим.

У столиці, наприклад, вже передано Олександрійський костіт римсько-католицької церкви. Історичний одержать незабаром кірху. Значно складніше буде з прихильниками Української автокефальної та Ук-

раїнської православної церкви. Між ними, як відомо, точиться міжконфесійна боротьба. І я думаю, що врешті-решт тут має настати порозуміння.

— А тепер знову повернімо до проблеми Лаври. Чи сьогоднішній відомо. А майбутнє? Ваші прогнози.

— Перш ніж прогнозувати, хочу зазначити: Кабінетом міністрів ухвалено рішення про відбудову Успенського собору. Правами за будівництвом хотіли наділати митрополита Філарета. Однак хочу нагадати, що саме ченцями РПЦ з цього собору на початку минулого століття було зникнуло унікальний портрет галерею українських гетьманів. Це релігійно-свідомі підвизання Священного синоду РПЦ «о преодоління мало-російських традицій і церковної живописності 1801 року». Враховуючи це та поведінку і настрої лаврських ченців, ми вважаємо, що відбудову собору повинні займатися незалежні від конфесій фахівці.

Стосовно переданих споруд Лаври, то тут це маломаюло. Хоча й відомо про ініцію чернечу діяльність, подальшому нищенні архітектурних пам'яток, однак величезна заповненість стан монументального живопису церков.

Ченців також можна зрозуміти: вони впроваджують історичну традицію, стиль, який різняється від українського. Тому прогнози щодо майбутнього мистецьких творів Лаври залишаються далекі не оптимістичними. Шлях до порозуміння повинен починатися серед представників духовенства, з їхнього усвідомлення мистецьких перлин нашого народу. Здійснити це можна зусиллями єдиного Українського Патріархату. Нема нім що дільти. Ми не можемо і не повинні утворювати й розвивати почуття єдиного народу.

Інтерв'ю взяв
Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».

Фото Івана
ПАРАДОВСЬКОГО.

Передплата-92

ДЕ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ТАМ І «СУЧАСНІСТЬ»

Значній частині громадськості України відомо про діяльність літературно-публіцистичний часопис «Сучасність», що протягом тридцяти одного року виходив спершу у Москві, а потім у Нью-Йорку. Часопис обслуговував наскільки себе позначив творчі сили української діаспори і здобув репутацію несподіваного українського періодичного видання на Заході. Престимі журналу сприяло і його завдання об'єктивна позиція в політичних питаннях, зокрема у ставленні до материкової України. Протягом останніх років часопис еволюціонував у напрямку перетворення його на всеукраїнський орган, широко публікуючи авторів з України і ставши дедалі більше відомим в Україні.

З січня 1992 року журнал «Сучасність» виходить в не-

залежній Україні. Він буде спільним виданням РАУ та видавництва «Пролет». Головні редакцію очолюватимуть доктор першій редактор професор Тарас Гуцал і президент Республіки України асоційований український іван Дубов. Відповідальним редактором буде Микола Чубук. Редакторами відділів запрошені Микола Рабчук (Київ), Вадим Скурятський (Київ), Богдан Павлій (Нью-Йорк), Лариса Оніщенко (США), Володимир Рубан (Київ).

Чим відрізнятиметься журнал «Сучасність» від решти українських видань на Батьківщині та в діаспорі?

По-перше, це буде, як уже сказано, всеукраїнський видання. Часопис гуртуватиме на свою інтелектуальні й творчі сили українства всіх

континентів і висвітлюватиме життя українців у світі.

По-друге, часопис широко розкриватиме проблематику українських політичних, соціологічних істориків на теми, що стосуються місця України в сучасному світі, сприяючи діалогам і суспільній думці Заходу і Сходу.

По-третє, журнал прагнучим забезпечувати можливість висловлення всього спектру думок і поглядів на проблеми українського життя і надаватиме сторінки для відповідей дискусій.

Журнал широко репрезентуватиме сучасну українську літературну творчість, запрошуючи на свої сторінки не лише відомих авторів, а й творчі молоді, унікально свідомі до новаторських шукань та експериментаторства у прозі

й поезії. Малезну увагу приділятиме часопис літературній творчості, опрацьованій редакційно новим художньою літературою, прагнучим дати панораму сучасного літературного життя.

В розділах, присвячених науці та культурі, журнал прагнучим відтворювати найважливіші інтелектуальні результати сучасності, її найпримітивніші та найбільш духовні проблеми. Класична спадщина, авангард, релігія, соціологія і політологія, найпомітніші постаті людської думки нового і новітнього часу, соціологічний контекст фундаментальних і прикладних наук та технології — ось теми, до яких постійно звертатиметься журнал. Особливе місце в ньому посідатиме сукупність проблем, пов'язаних з феноменом національної свідомості, її

породженням, морфологією, ступенем теперішнім і майбутнім. Журнал ознайомить читачів з усім світовим культурно-мистецьким думом XX століття, зосередженою на розбудові національної культури, на осмисленні її сутності, на пошуку її прагматичної вністи в чинний об'єкт життя, на доступній нашою читачеві: тоталітарної

журнал видатимиме щомісяця обсягом 12 друкованих аркушів. Передплата ціна — 24 крб. на рік, 12 крб. на півроку. Ціна окремого номера — 2 крб., в роздрібному продажу — 2 крб. 30 коп.

Передплатити літературно-художній та науково-публіцистичний журнал «Сучасність» можна за наступним посиланням: за Україною. Наш індекс — 74459.

Редакція журналу «Сучасність».

25 вересня 1991 року. № 186

